

ATZINUMS PAR
IZMAIŅU NOVĒRTĒŠANU AKREDITĒTĀ STUDIJU VIRZIENĀ

RĪGAS STRADIŅA UNIVERSITĀTE

STUDIJU VIRZIENS “DZĪVĀS DABAS ZINĀTNES”

AKADĒMISKĀ MAĢISTRA STUDIJU PROGRAMMA “BIOMEDICĪNA”

Informācija par ekspertu

Vārds	Zane	Uzvārds	Kalniņa
Darbavieta	Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs, APP	Amats	Vadošā pētniece
Grāds/profesionālā kvalifikācija		Doktora grāds bioloģijā	
Apliecinu, ka, vērtējot studiju programmu, man NAV interešu konflikts/-a		NAV	

Novērtēšanas vizītes datums: 07.08.2018

Atzinums sniegts, pamatojoties uz vizītes laikā gūtajām atziņām un veiktajiem novērojumiem un šādiem avotiem:

- Iesniegums ar pielikumiem par izmaiņu veikšanu Rīgas Stradiņa universitātes (turpmāk – RSU) studiju virzienā “Dzīvās dabas zinātnes”, ko RSU iesniedza Akadēmiskās informācijas centrā šī gada 28. maijā;
- AIC pieprasītā papildinformācija izmaiņu pamatojumam, kas iekļāva izvērstu pamatojumu, kā arī studiju kursu kartējumu studiju programmas “Biomedicīna” studiju rezultātu sasniegšanai akadēmiskā maģistra studiju programmai “Biomedicīna”;
- Ministru kabineta 2015. gada 14. jūlija noteikumi Nr. 407 “Augstskolu, koledžu un studiju virzienu akreditācijas noteikumi”;
- Ministru kabineta 2018. gada 23. janvāra noteikumi Nr. 49 “Noteikumi par Latvijas zinātnes nozarēm un apakšnozarēm”;
- LR MK 2013. gada 16. aprīļa noteikumi Nr. 202 “Kārtība, kādā izsniedz valsts atzītus augstāko izglītību apliecinošus dokumentus”;
- Studiju programmas raksturojums: Akadēmiskā maģistra studiju programma “Biomedicīna” 2015./2016 (materiāls pieejams RSU mājas lapā);
- Pārskats par veiktajām darbībām studiju virziena “Dzīvās dabas zinātnes” akadēmiskā maģistra studiju programmas “BIOMEDICĪNA” pilnveidei 2016/2017. ak. gadā (materiāls pieejams RSU mājas lapā).

1. Informācija par augstskolas plānotajām izmaiņām.

RSU lūdz veikt izmaiņas studiju virzienā “Dzīvās dabas zinātnes” akadēmiskajā maģistra studiju programmā “Biomedicīna”, mainot iegūstamo grādu no “Dabaszinātņu maģistra grāds bioloģijā” (Mg. biol.) uz “Dabaszinātņu maģistra grāds biomedicīnā” (Mg. biomed.), pamatojot to ar dotās studiju programmas satura un izvirzīto mērķu lielāku atbilstību tieši šim grādam, kas ir saskaņā ar tendencēm starptautiskajā akadēmiskajā vidē, kā arī darba tirgū.

Ekspertīzes laikā tika vērtētas dotās studiju programmas satura atbilstība ierosinātajam iegūstamajam akadēmiskajam maģistra grādam biomedicīnā, kā arī šo izmaiņu atbilstība normatīvo aktu prasībām.

2. Vizītes gaitas un tikšanās ar augstskolas pārstāvjiem pārskats

Vizītes laikā šī gada 7. augustā RSU Rektorāta telpās noritēja divas secīgas tikšanās, kam sekoja īss kopsavilkums par diskusijās izrunāto.

Pirmā tikšanās noritēja ar RSU Zinātņu prorektori Agritu Kiopu un Medicīnas fakultātes dekānu Prof. Gunti Bahu, kurā RSU pārstāvji sniedza vēsturisku atskatu par studiju programmas “Biomedicīna” izveidi un attīstību RSU, kā arī argumentētu pamatojumu vēlmei mainīt esošo grāda nosaukumu saistībā gan ar dotā studiju virziena un studiju programmu attīstības tendencēm RSU, gan rietumu pasaulē kopumā. RSU pārstāvji ieskicēja arī plānotos studiju programmas “Biomedicīna” attīstības virzienus un sniedza argumentētu izklāstu par līdzšinējām un prognozējamajām problēmsituācijām ar dotā studiju virziena attīstību un iespējamajiem plāniem to novēršanai. Notika diskusija par biomedicīnas studiju virziena attīstības tendencēm ārzemju augstskolās, iespējamo sadarbību valsts un starptautiskā mērogā, kas stiprinātu biomedicīnas akadēmiskā studiju virziena pozīcijas.

Otrā tikšanās notika ar studiju programmas direktoru Prof. Pēteri Tretjakovu, kurš vispusēji izklāstīja radušos nepieciešamību saistībā ar akadēmiskā grāda nosaukuma maiņu, tai skaitā balstoties uz ārzemju augstskolu praksi iegūstamo grādu definēt vadoties pēc studiju programmas nosaukuma. Bez tam, tika sniegts plašāks piemēru saraksts, kas parāda biomedicīnas kā patstāvīgas disciplīnas attīstību ārzemju augstskolās. Rakstiskā veidā tika iesniegts papildus apkopojums, kas sniedz pierādījumus tam, ka akadēmiskās studiju programmas “Biomedicīna” saturs ir vērsts uz jaunā grāda (Mg. biomed.) iegūšanu. Studiju programmas direktors uzsvēra, ka, lai arī aktuālajos Ministru kabineta noteikumos Nr. 49 par Latvijas zinātnes nozarēm un apakšnozarēm atrodamajā klasifikatorā biomedicīna kā zinātnes apakšnozare netiek izdalīta, tai šajā klasifikācijas sistēmā ir atrodama vieta – proti, tā būtu klasificējama zem noteikumu punkta 3.5. Citas medicīnas un veselības zinātnes; ar apakšnozari: Citas medicīnas zinātņu apakšnozares. Bez tam, biomedicīna ir ierindota starp Latvijas Viedās specializācijas stratēģijas jomām.

Šīs tikšanās laikā tika detalizēti izrunāti aspekti saistībā ar studiju programmā “Biomedicīna” iekļautajiem studiju kursiem, studiju programmas saturu, kā arī studējošo iespējām izstrādāt maģistra darbus, iesaistoties zinātniskajos pētījumos biomedicīnas jomā Latvijā un ārpus tās. Notika diskusija arī par iespējām studiju programmas īstenošanai angļu valodā. Studiju programmas direktors uzsvēra, ka akadēmiskais grāds biomedicīnā absolventiem pavērtu plašākas iespējas darba tirgū. Tikšanās laikā Prof. Tretjakovs uzrādīja apliecinājumus, kuros šobrīd šajā studiju programmā studējošie studenti ar savu parakstu apliecina, ka vēlas iegūt Mg. biomed. grādu.

3. Plānoto izmaiņu analīze un ietekme uz studiju procesu un to kvalitāti, kā arī izmaiņu atbilstības normatīvo aktu prasībām

Plānotās izmaiņas neparedz būtiskas izmaiņas studiju programmas īstenošanā kā tādā – paredzēta ir iegūstamā grāda maiņa, kas vērtējama kā mērķtiecīga RSU vēlme leģitimizēt izmaiņas Studiju programmas “Biomedicīna” struktūrā kopš tās uzsākšanas 2005. gadā, kuras padarījušas studiju programmas saturu fokusētāku un atbilstošāku tieši biomedicīnas grādam.

Biomedicīna ir zinātnes nozare, kas pēta medicīnas teorētiskos aspektus un praktiskā veidā apvieno tos ar citu, galvenokārt bioloģijas, dabas zinātņu konceptiem. Maģistra akadēmiskais grāds biomedicīnā (Mg. biomed.) pilnībā saskan ar dotās studiju programmas izvirzīto mērķi, kāds tas definēts dokumentā “Studiju programmas raksturojums” – sagatavot speciālistus biomedicīnas jomā, kuri (1) spēj orientēties biomedicīnas pamatnostādnēs un aktuālajās problēmās, (2) spēj pielietot fundamentālo zinātņu atziņas medicīnisku problēmu risināšanā un (3) prot pielietot mūsdienu zinātniskos sasniegumus medicīnas un biomedicīnas pētījumu plānošanā, kā arī ir spējīgi praktiski veikt un vadīt pētījumu kādā no izvēlētajām biomedicīnas disciplīnas nozarēm.

Bez tam, analizējot dokumentā “Studiju programmas raksturojums” atrodamo informāciju, kura 2. punktā atrunāti studiju programmā paredzētie studiju rezultāti, var secināt, ka studenti pēc studiju programmas beigšanas ir ieguvuši zināšanas, prasmes un kompetences, kas pilnībā saskan ar vēlamo grāda nosaukumu (t.i., Mg. biomed.). Izveidotā studiju programma “Biomedicīna” tās pašreizējā formātā (analizējot piedāvātos studiju kursu sarakstu) nodrošina gan teorētisko zināšanu, gan praktisko un analītisko iemaņu apguvi, kuras nepieciešamas zinātniskajai darbībai biomedicīnas jomā.

Svarīgi atzīmēt, ka pasaules praksē nav vienota koncepta, kam būtu jāiekļaujas studiju programmā, pēc kuras apguves students iegūst biomedicīnas grādu. Piemēram, Upsalas Universitātē maģistra studiju programma Biomedicīnā ir virzīta uz jaunu zāļu vielu izstrādi, un tiek mērķēta uz cilvēka slimību mehānismu izpratni, pētniecības pieejām un jaunu medicīnas produktu radīšanu (<http://www.uu.se/en/admissions/master/selma/program/?pKod=MBM2M>). Savukārt studiju programma biomedicīnā

Università degli Studi dell'Insubria Itālijā piedāvā specializēties šaurākā jomā, izvēloties studēt neirozinātni vai molekulāro onkoloģiju (<https://www.uninsubria.it/offertaformativa/biomedical-sciences-biologia-applicata-alla-ricerca-biomedica>). Barselonas Universitāte piedāvā maģistra grādu biomedicīnā, kas primāri sagatavo studentus tālākajam zinātniskajam darbam fundamentālo un lietišķo biomedicīnas pētījumu jomā (https://www.ub.edu/web/ub/en/estudis/oferta_formativa/master_universitari/fitxa/B/M010B/index.html).

Ņemot vērā visu augšminēto, secinu, ka šī plānotā grāda maiņa ir vērtējama kā adekvāta kā no biomedicīnas definīcijas, tā arī no studiju programmas “Biomedicīna” izvirzītā mērķa, studiju kursu kopuma un sasniedzamo studiju rezultātu viedokļa. Plānotās izmaiņas nav pretrunā normatīvo aktu prasībām.

4. Secinājumi

RSU lūgums veikt izmaiņas studiju virziena “Dzīvās dabas zinātnes” akadēmiskajā maģistra studiju programmā “Biomedicīna”, mainot iegūstamo grādu no “Dabaszinātņu maģistra grāds bioloģijā” (Mg. biol.) uz “Dabaszinātņu maģistra grāds biomedicīnā” (Mg. biomed.) ir vērtējams kā pilnībā pamatots un atbilstošs.

5. Rekomendācijas

Rekomendācijas RSU:

- atbalstāma bakalaura studijas programmas “Biomedicīna” izveides plānošana, lai sekmētu iegūstamā biomedicīnas akadēmiskā grāda atpazīstamību Latvijā;
- veicināma maģistra studiju programmas studentu iesaiste biomedicīnas zinātniskajos pētījumos gan Latvijas, gan ārzemju pētnieciskajās laboratorijās.

Zane Kalniņa

Datums: 23.08.2018